

**פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (5/2022)
שהתקיימה בתאריך 27 במרץ 2022 בעזרת אמצעי תקשורת**

נוכחים מקרב חברי המועצה:

יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית

אנדרו אביר, המשנה לנגיד הבנק

סגי איתן

מוטי בסר

אמיר ירון, נגיד הבנק

נעים נג'אר

שרון רבין מרגליות

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

יהונתן אתר, יועץ המנכ"לית

שרה בירנשטוק, קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y

שולמית גרי, מנכ"לית הבנק

מיכל חבצלת, קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y

חיים יוסף, קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y

אלעד יעקובי, מנהל היחידה לשירותי בנקאות וכספים, אגף חשבות

נועה לוין, מנהלת אגף החשבות

דני מישקובסקי, השותף המוביל, קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y

דרור נגר הלוי, מנהל יחידת גזברות ומיסים, אגף החשבות

שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי

אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

אבי שמיר, מנהל פרויקט אפקטיביות הבקורות בדוחות הכספיים, לשכת

המנכ"לית

טידה שמיר, היועצת המשפטית

מימי שפרמן, מנהלת היחידה לחשבונאות ולפיתוח, אגף חשבות

סדר היום:

1. אישור דוחות כספיים כולל הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי

הדיון:

נושא 1 בסדר היום: אישור דוחות כספיים כולל הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי

יו"ר המועצה בירך את חבר המועצה מר נעים נג'אר על הארכת כהונתו לכהונה נוספת ושיבח אותו על תרומתו הרבה למועצה המנהלית ולבנק ישראל.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים עדכן שהוועדה לבחינת דוחות כספיים קיימה שתי ישיבות מקדימות לאישור הדוחות הכספיים לשנת 2021, שם הוצגו הדוחות בהתאם לתקינה הבין-לאומית IFRS¹.

המנכ"לית אמרה שהבנק שואף מזה מספר שנים לערוך את הדוחות הכספיים בהתאם לכללי ה-IFRS ועל פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010 והיא מברכת על הצלחת המהלך. היא הוסיפה שהתקינה החדשה משקפת טוב יותר את המציאות העסקית והכלכלית ומגבירה את האמון ואת השקיפות בדיווח הכספי של הבנק. היא הודתה לעובדי אגף החשבות ועובדי חטיבת השווקים שלקחו חלק בתהליך המורכב.

מנהלת אגף החשבות ציינה שהתהליך היה מורכב גם בשל התאמת הדוחות לאמות מידה של בנק מרכזי.

יו"ר המועצה שאל מה היה נדרש מאגף החשבות בכדי לערוך את הדוחות בהתאם לכללי ה-IFRS.

מנהלת אגף החשבות השיבה שהדוחות מושפעים ממדידה חשבונאית, מאופן הגילוי וההצגה וכן מחוק בנק ישראל ומהיותו בנק מרכזי. לאור שינוי ארגוני שחל בבנק היחידה לחשבונאות ולפיתוח קיבלה את המשימה של הטמעת תקני ה-IFRS של הגילוי וההצגה רק לפני מספר חודשים, מה שדרש מאמצים רבים מעובדי היחידה כדי לעמוד באמות מידה רבות ובלוחות זמנים קצרים. היא ציינה שמעבר לבחינה הפנימית שנעשתה בבנק לגבי המדידה וההצגה של דוחות לפי IFRS, עובדי אגף החשבות קיימו דיונים רבים עם נציגים מקרן המטבע הבין-לאומית להם ידע וניסיון בהטמעת כללי IFRS בבנקים מרכזיים. בנוסף, עובדי אגף החשבות התייעצו עם יועץ בין-לאומי בעל ידע וניסיון בבנקים מרכזיים לגבי סוגיות נבחרות. היא ציינה שטרם בוצעו שינויים במערכות המחשבוניות של הבנק ואלה יבוצעו בהמשך. כמו כן, נעשו התאמות ידניות לדוחות, אך בוצעו בקרות מפצות בכדי להבטיח את תקינות הנתונים. האגף עבד בשיתוף פעולה גם עם משרד רואה החשבון המבקר. היא שבה והדגישה שעובדי היחידה לחשבונאות ולפיתוח עמלו רבות כדי להצליח להטמיע את המהלך.

חבר מועצה ביקש לקבל הרחבה על השוני בין נתוני הדוחות הכספיים אם אלה לא היו ערוכים בהתאם לכללי ה-IFRS.

מנהלת היחידה לחשבונאות ולפיתוח באגף החשבות ציינה שהבנק עבד בעבר בשיטה ייחודית שכללה התאמות לבנק מרכזי ואילו עכשיו הדוחות מוצגים בהתאם לכללים המקובלים יותר ברמה הבין-לאומית. היא ציינה שיש שלושה מישורים בכללי התקינה החדשה – מדידה, גילוי והצגה. מבחינת המדידה – בוצעה התאמת המדיניות החשבונאית של הבנק לכללי ה-IFRS, מדידת הרווח של הבנק וכד'. מבחינת אופן ההצגה – בוצע עדכון של אופן הצגת הדוחות הכספיים, התווסף דוח על תזרים מזומנים ורווח כולל אחר. בנוסף בוצע שינוי באופן הצגת חשבונות השערוך וכן בהצגת הרווחים לחלוקה לממשלה. מבחינת גילוי – יש הרחבת מידע ושקיפות לקוראי הדוחות, כולל פירוט נרחב על חשיפות וסיכונים של הבנק בפעילותו הפיננסית. היא הוסיפה שהרווחים הלא ממומשים הוצגו בעבר בחשבונות השערוך עובדה שגרמה לסרבול בניתוח תוצאות הפעילות. היא ציינה שכל הפרשי השערים שנצברו מופיעים השנה, בניגוד לשנים קודמות, בדוח רווח והפסד, בין אם מדובר ברווחים ממומשים ובין אם לא ממומשים וזאת בהתאם לתקינת IFRS. היא ציינה שקיימים שינויים נוספים בסעיף שערוכים לשווי הוגן ובסעיף הפרשה להפסדי אשראי.

הנגיד ציין שהבנק ערך מספר דיונים בנוגע לאופן הצגת אגרות החוב וזה מכיוון שניתן לכלול אותם תחת סעיפים שונים ואילו לבנק היה חשוב להציגם כחלק מהתהליך האקטיבי של ההשקעות. הוא הוסיף שהיו דיונים רבים על הטמעתם של כללי ה-IFRS.

מנהלת היחידה לחשבונאות ופיתוח באגף החשבות הציגה את הדוח על הרווח הכולל במתכונת הקודמת לשנת 2020 ובמתכונת החדשה והציגה את השוני בנתונים לאור הטמעת כללי ה-IFRS.

מנהלת אגף החשבות הדגישה שהרווחים חייבים להיות מוצגים גם בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

חבר מועצה שאל איזה סעיפים הושפעו מהטמעת כללי ה-IFRS בדוחות הכספיים.

מנהלת היחידה לחשבונאות ולפיתוח באגף החשבות השיבה שהשינוי המשמעותי הוא שחשבונות שערוך הוצגו בעבר מחוץ להון, במסגרת התחייבויות ואילו השנה הם נכללים בתוך ההון, משמע שהרווח הלא ממומש נכלל ברווח. לאור זאת ההון השלילי של הבנק הצטמצם.

חבר המועצה הקודם ביקש הרחבה לגבי ההבדל בין ההפסד שהוצג בשנת 2020 להפסד שהוצג בשנת 2021.

השותף המוביל במשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y ציין שבהתאם לדוח לשנת 2020 הפסיד בנק ישראל כ-14 מיליארד ש"ח ואילו בשנת 2021, בהתאם לתקינה החדשה, הפסיד הבנק כ-20 מיליארד ש"ח. בהתאם לחוק בנק ישראל התש"ע-2010, נדרש להציג את ההפסד בחלוקה לרכיבים שמומשו ושלא מומשו. ניתן לראות את הרכיבים בגירעון בהון בדוח על שינויים בהון.

מנהלת היחידה לחשבונאות ולפיתוח באגף החשבות הציגה את התפתחות נכסי הבנק והתחייבויותיו בין השנים 2011 עד 2021, בחלוקה לנכסים במטבע חוץ, התחייבויות במטבע מקומי, התחייבויות במטבע חוץ ונכסים במטבע המקומי. היא הציגה גם את התפתחות סעיפי רווח והפסד של הבנק לשנים 2020-2021. כמו כן, היא הציגה את הרכב הרווחים מיתרות מטבע חוץ בשנים 2020 – 2021.

חבר מועצה שאל אם תוצג התייחסות בנושא אקטואריה במהלך הישיבה.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ציין שהוועדה לבחינת דוחות כספיים קיבלה סקירה אקטוארית רחבה במסגרת ישיבות הוועדה לבחינת דוחות כספיים ולכן אין צורך להציג סקירה נוספת בהקשר זה בישיבת המועצה.

הנגיד ציין שבהתאם לכללי ה-IFRS מציג הבנק בדוחות פירוט נרחב ברכיבים שונים, פירוט שלא היה מוצג בדוחות בהתאם לתקינה הקודמת.

מנהלת היחידה לחשבונאות ופיתוח באגף החשבות ציינה שבסעיף הוצאות הנהלה וכלליות לא היה שינוי משמעותי בין השנים 2020 ל-2021.

מנהלת אגף החשבות התייחסה לדוח תנועה בהתחייבות לפנסיה במאזן לשנת 2021 וציינה שהגידול נובע בעיקר משינוי בריבית ההיוון הריאלית. היא הוסיפה שבוצע גם ניתוח רגישות לרכיבים השונים למקרה שריבית ההיוון תשתנה או למקרה שיהיה עדכון בהנחת השכר ועוד.

חבר מועצה שמשמש כחבר בוועדה לבחינת דוחות כספיים התייחס לדוח תנועה בהתחייבות לפנסיה במאזן לשנת 2021 וביקש שמומחה מקצועי יבחן את הפרשי המדידה כתוצאה משינוי בהנחות הפיננסיות על אף שהוצג לוועדה הסבר נרחב על רכיב זה ממשרד האקטוארים.

מנהלת אגף החשבות ציינה שעמית סוקר סקר לפני שנה את ההיבט הזה ולא היו לו הערות בהקשר זה. במידה ולאגף יהיו סטיות במהלך השנים הקרובות הם יבחנו שוב את ההנחות, אך כעת לא נדרשת חוות דעת מקצועית נוספת בנושא לדעתה.

חבר המועצה הקודם קיבל את עמדת אגף החשבות.

השותף המוביל במשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y התייחס לתהליך יישום כללי ה-IFRS וציין שהתהליך החל בחודש אפריל אשתקד וההטמעה החלה לפני כארבעה חודשים. לאורך כל התהליך היו גורמי מקצוע שלקחו חלק בתהליך, כדי להבין את הייחודיות של בנק ישראל ואת אופן הטמעת כללי ה-IFRS על הדוחות הכספיים של הארגון. הוא ציין שתהליך ההטמעה היה עצים ומאומץ, כדי להביא לכללי הגילוי וההצגה הנדרשים. הוא ציין לחיוב את עבודת אגף החשבות שהובילו את הטמעת המהלך בבנק ואת עבודת האגף הפיננסי בחטיבת השווקים על שיתוף הפעולה. הוא הוסיף, שלצד הטמעת כללי ה-IFRS ערך משרד רואה החשבון המבקר את הביקורת השנתית כבכל שנה ולא נמצאו ליקויים משמעותיים, אלא רק פערים מינוריים וברי תיקון, אשר נדונו במסגרת הוועדה לבחינת דוחות כספיים.

יו"ר המועצה שאל אם כל החומרים הנדרשים לצורך ביצוע הביקורת הוגשו למשרד רואה החשבון המבקר.

השותף המוביל במשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, E&Y השיב שכל החומרים שהמשרד ביקש התקבלו. המשרד הבין את הדבר כשעלתה הדרישה שרק חלק מעובדי המשרד יהיו חשופים למידע מסוים. הוא הוסיף שלא הייתה שום סוגיה שלא נידונה / לא נפתרה והוא ממליץ לחברי המועצה לאשר את הדוחות הכספיים.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ציין שהוועדה דנה בליקויים שהוצגו בדוח רואה החשבון המבקר לשנת 2021 והוא יוצג למועצה בהרחבה בהמשך. הוא ציין שהדוח הכספי לשנת 2021 נותן גילוי רחב מבחינת רגישות, ניהול סיכונים, מידע לציבור ועוד. הוא הוסיף שהתערבות הבנק בשווקים קיבלה ביטוי חשבונאי בדוחות הכספיים. הוא ציין שהוועדה לבחינת הדוחות הכספיים המליצה למועצה לאשר את הדוחות הכספיים לשנת 2021.

מנהל פרויקט אפקטיביות הבקורות בדוחות הכספיים ציין שהבנק ביצע כמו בכל שנה בקורות על התהליכים שהוגדרו ורואה החשבון המבקר בחן את הבקורות שבוצעו. מנהל הפרויקט ציין שנמצאו מספר ליקויים, שפורטו בדוח הביקורת של רואה החשבון המבקר. במקביל הוחתמו המנהלים הנוגעים בדבר על הצהרות בדבר תקינות הבקורות שבאחריותם. הוא הוסיף שבדומה לשנים קודמות, חוות הדעת של רואה החשבון על אפקטיביות הבקרה לא מתפרסמת.

הנגיד שיבח את העובדים מאגף החשבות שעמלו על הובלת פרויקט הטמעת כללי ה-IFRS ואת שיתוף הפעולה עם משרד רואה החשבון המבקר. הוא ציין שהדוחות הכספיים במתכונתם הנוכחית משקפים לציבור בצורה טובה יותר את המציאות העסקית והכלכלית ועל כך הוא מברך. הוא ממליץ לחברי המועצה לאשר את הדוחות הכספיים.

יו"ר המועצה הודה למנהלת אגף החשבות ולמנהלת היחידה לחשבונאות ולפיתוח ושיבח אותן על עבודתן ועל עבודת העובדים הכפופים אליהן. הוא הודה גם למנהל פרויקט אפקטיביות הבקורות בדוחות הכספיים על עבודתו. הוא הודה לחברי הוועדה לבחינת דוחות כספיים, למנכ"לית ולמשרד רואה החשבון המבקר על המאמץ והתוצר הסופי.

החלטות:

1. על פי סעיף 75 (ב) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, החליטה המועצה המינהלית לאשר את הדוחות הכספיים של בנק ישראל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. הדוח יוגש לממשלה ולוועדת הכספים של הכנסת, ויפורסם לציבור באתר האינטרנט של הבנק.

בנק ישראל

מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

2. המועצה מסמיכה את יו"ר המועצה המינהלית - פרופ' יהושע שמר, את נגיד הבנק - פרופ' אמיר ירון ואת מנכ"לית הבנק – גב' שולמית גרי לחתום על הדוחות הכספיים של בנק ישראל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021.